

את זה עליה, ודבר זה שאמרו חכמינו פה היא, וכך גזרנו בסוד משנתנו.

שבאשר ברא הקדוש ברוך הוא את השמש ואת הלבנה, גזר על השמש להיות שלטון של עשו, ועל הלבנה להיות בעולם הזה שלטון של יעקב, ומנה עליהם גדולים ותקיפים עד שזכאו שתי האמות הללו, ואותו גדול שהתמנה על הלבנה בשביל האמה של יעקב, רצה מן הקדוש ברוך הוא שינתן שלטון ללבנה בעולם הזה, כלומר לאמה של יעקב. אמר הקדוש ברוך הוא, וכי מה אני צריך אמה של יעקב (חסר כאן). אלא בעולם הבא, ולשלב בהם על כל האמות, אבל בעולם הזה לכו ומעטי את עצמך והשתעבדי בגלות לזכות אותך לעולם הבא. וכשזכאו אמה של יעקב והתרצמו לפני הקדוש ברוך הוא על שנטל מהם השלטון ונתן לעשו, אמר להם הקדוש ברוך הוא: וכי מה אתם רוצים שלטון בעולם הזה? שחרי אני ערב להשליט אתכם לעולם הבא על כל האמות, ולכן הביאו כפרה עלי. כלומר, על אותה הבטחה שאני ערב. לכו והביאו כפרה והתעסקו בתורה, ועלי לתת לכם שכר טוב, ועלי להשליט אתכם על כל העמים, שעל מנת פן מעטתי את הירח בעולם. בא רבי יוסי ונשקו בראשו, וקרא לבתו ואמר לה, פלי הגדול של האור והמנורה שנתלקה בטובות יש לך. אשריך ואשרי חלקך, ואשרי חלקי שזכיתי לראותך.

רבי יוחנן אמר, זכו ישראל שהאיר להם הקדוש ברוך הוא ואינם צריכים למאור אחר,

קרבא בחרבא ובעיין לקטלא דין לדין עליה. ומלה דא דקא אמרי חברנא כן היא וכך גזרנא ברזא דמתניתין דילן.

דבר ברא קדשא בריך הוא לשמשא ולסיהרא גזר על שמשא למהוי שולטנא ועל סיהרא למהוי בעלמא דין שולטנא דיעקב ומני עליהון תקיפין רברבין עד דייתון תרין אומיאי אלין וההוא רברבא דאתמני על סיהרא בגין אומה דיעקב בעא מן קדשא בריך הוא דיתייב שולטנא לסיהרא בעלמא דין כלומר אומה דיעקב. אמר קדשא בריך הוא, וכי מה אנא בעי אומה דיעקב (חסר כאן). אלא בעלמא דאתי לשלטאה בהו על כל אומיאי אבל בעלמא דין לכו ומעטי את עצמך והשתעבדי בגלות למזפי לך בעלמא דאתי.

וכר אתו אומה דיעקב ואתרצמו קמיה דקודשא בריך הוא, על דאתנטל מנהון שולטנא ואתייב לעשו. אמר לון קדשא בריך הוא, וכי מה אתון בעאן שולטנא בעלמא דין דהא אנא ערבנא לשלטאה לכו לעלמא דאתי על כל אומיאי ובגין פה הביאו כפרה עלי כלומר על אותה הבטחה שאני ערב לכו והביאו כפרה והתעסקו בתורה ועלי לתת לכם שכר טוב ועלי להשליט אתכם על כל העמים שעל מנת פן מיצעתי את הירח בעולם אתא רבי יוסי ונשקיה ברישיה וקרא לברתיה ואמר לה קוטפיזא דנהוריתא ובוצינא דאתפרשא בטבוון אית גבך, זכאה אנת וזכאה חולקיך וזכאה חולקי דזכינא למחמי כך.

רבי יוחנן אמר זכו ישראל דנהיר לון קדשא בריך הוא ולית אנן צריכים

לְבוֹצֵינָא אַחְרָא דְכְתִיב (ישעיה ס') וְהָיָה לְךָ יְיָ לְאוֹר עוֹלָם. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, פִּיּוֹן שְׁנַתְחַלֵּף לְהוּ שׁוֹלְטָנָא אֵינוֹן מוֹנִין חֲשַׁבְנָא לְסִיְהָרָא דְבַהּ מְנַהֲגַת נוֹהֵג פְּצֵאן יוֹסֵף וּמוֹם אֵין בְּךָ דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בַּהּ גְּרַעוֹנָא בְּגִין מוֹעֲדִין וְזַמְנִין. (עד כאן מההשמעות)

שְׁפָתוֹב (ישעיה ס) וְהָיָה לְךָ ה' לְאוֹר עוֹלָם. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, פִּיּוֹן שְׁנַתְחַלֵּף לְהֵם שְׁשֻׁלְטוֹן, מוֹנִים חֲשַׁבְוֹן לְלִבְנָה שְׁבַה מְנַהֲגַת נֹהֵג פְּצֵאן יוֹסֵף. וּמוֹם אֵין בְּךָ - שְׁלֹא נִמְצָא בַּהּ חֲסֵרוֹן בְּשִׁבִיל מוֹעֲדִים וְזַמְנִים:

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים וְגו', מֵהוּ וַיִּקְרָא? קָרָא וְהִזְמִין לְהוֹצִיא מֵהָאוֹר הַשְּׁלֵם הַזֶּה שְׁעוֹמֵד בְּאֲמֻצָּע אוֹר אֶחָד שֶׁהוּא יְסוֹד הָעוֹלָם שְׁעָלָיו עוֹמְדִים הָעוֹלָמוֹת. וּמֵאוֹתוֹ אוֹר שְׁלֵם, עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, הַתְּפֹשֵׁט יְסוֹד חַי הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא יוֹם מְצַד הַיְמִין. וְלַחֲשׂוֹף קָרָא לִילָה - קָרָא וְהִזְמִין וְהוֹצִיא מְצַד הַחֲשׂוֹף נִקְבָּה אַחַת, הַלְּבָנָה שְׁשׁוֹלְטַת בְּלִילָה וְנִקְרְאֶת לִילָה, הַסּוֹד שֶׁל אֲדֹנָי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. נִכְנַס הַיְמִין בְּאוֹתוֹ הָעֲמוּד הַשְּׁלֵם שְׁבְּאֲמֻצָּע כְּלוּל בְּסוֹד הַשְּׁמַאל, וְעָלָה לְמַעְלָה עַד נִקְבָּה רֵאשׁוֹנָה, וְלוֹקַח וְאוֹחֵז שֵׁם דְּבַר [נ"א כח] שֶׁל שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת: חוֹלָם שׁוֹר"ק חִיר"ק זָרַע קֹדֶשׁ. שְׁהָרִי אֵין זָרַע שְׁנֹרַע מְלַבֵּד בְּסוֹד הַזֶּה, וְהַתְּחַבֵּר הַכֹּל בְּעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי וְהוֹצִיא יְסוֹד הָעוֹלָם, וְלִכְּן נִקְרָא כָּל, שְׁאוֹחֵז אֶת הַכֹּל בְּאוֹר הַהִשְׁתַּוְקָקוֹת.

הַשְּׁמַאל לְוַהֵט בְּכַח וּמְרִיחַ, בְּכָל הַדְּרָגוֹת מְרִיחַ רִיחַ. וּמֵאוֹתוֹ לְהֵט שֶׁל אֵשׁ הוֹצִיאָה אוֹתָהּ נִקְבָּה הַסֶּהַר, וְאוֹתוֹ הִלְהֵט הָיָה חֲשׂוֹף, בְּגַלְל שֶׁהָיָה מִחֲשׂוֹף. וּשְׁנֵי הַצְּדָדִים הִלְלוּ הוֹצִיאָו שְׁתֵּי הַדְּרָגוֹת הַלְלוּ, אֶחָד זָכַר וְאֶחָד נִקְבָּה. הַיְסוֹד אַחֲזוּ בְּעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי מֵאוֹתָהּ תּוֹסַפֵּת אוֹר שֶׁהִיָּתָה בּוֹ. שְׁפִינּוֹן שְׁאוֹתוֹ עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי הַשְּׁתֵּלָם וְעֵשָׂה שְׁלוֹם לְכָל הַצְּדָדִים, אֲזַ נּוֹסֵף בּוֹ אוֹר מְלַמְעָלָה וּמְכַל הַצְּדָדִים בְּחֻדוֹ שֶׁהַכֹּל בּוֹ, וּמֵאוֹתָהּ תּוֹסַפֵּת

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים וְגו', מֵהוּ וַיִּקְרָא, קָרָא וְזַמְנִין לְאֲפַקָּא מֵהָאֵי אוֹר שְׁלִים דְּקִיּוּמָא בְּאֲמֻצָּעִיתָא, חַד נְהִירוֹ דְּאִיהוּ יְסוֹדָא דְּעֻלְמָא דְּעֻלְיָה קִיּוּמִין עֻלְמִין. וּמֵהָהוּא אוֹר שְׁלִים עֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא אֲתַפְּשֵׁט יְסוֹדָא חַי עֻלְמִין דְּאִיהוּ יוֹם מְסֻטְרָא דִּימִינָא. וְלַחֲשׂוֹף קָרָא לִילָה, קָרָא וְזַמְנִין וְאֲפִיק מְסֻטְרָא דְּחֲשׂוֹף חַד נוֹקְבָא סִיְהָרָא דְּשְׁלֻטָּא בְּלִילָא וְאֲקָרִי לִילָה רְזָא דְּאֲדֹנָי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. עָאל יְמִינָא בְּהָהוּא עֲמוּדָא שְׁלִים דְּבְּאֲמֻצָּעִיתָא כְּלִיל בְּרֻזָּא דְּשְׁמַאלָא, וְסָלִיק לְעִילָא עַד נִקְוּדָה קְדָמָאָה וְנָטִיל וְאַחִיד (ד) יו"ע"א) תַּמָּן מְלָה (נ"א חילא) דְּתַלְתַּל נִקְוּדִין חַל"ם שׁוֹר"ק חִיר"ק זָרַע קֹדֶשׁ. דְּהָא לִית זָרַעָא דְּאֲזַדְרַע בַּר בְּרֻזָּא דָּא, וְאַתְחַבֵּר כְּלָא בְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא. וְאֲפִיק יְסוֹדָא דְּעֻלְמָא, וּבְגִין כְּךָ אֲקָרִי כָּל דְּאַחִיד לְכָלָא בְּנְהִירוֹ דְּתִיאֻבְתָּא.

שְׁמַאלָא לְהֵיט בְּתוֹקְפָא וְאַרְחַ, בְּכוּלְהוּ דְּרַגִּין אַרְחַ רִיחָא. וּמֵהָהוּא לְהֵיטוּ דְּאֲשָׂא אֲפִיק הָיָה נוֹקְבָא סִיְהָרָא. וְהָהוּא לְהֵיטוּ הָיָה חֲשׂוֹף בְּגִין דְּהָיָה מִחֲשׂוֹף. וְתַרְיִן סְטְרִין אֲלִין אֲפִיקוּ תַרְיִן דְּרַגִּין אֲלִין חַד דְּכַר וְחַד נוֹקְבָא. יְסוֹדָא אַחִיד בְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא מֵהָהוּא תּוֹסַפֵּת נְהוֹרָא דְּהָיָה בֵּיהּ, דְּכִיּוֹן דְּהָהוּא עֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא אֲשַׁתְּלִים וְעַבִּיד שְׁלָם לְכָל סְטְרִין, כְּדִין אֲתוֹסֵף בֵּיהּ נְהִירוֹ מֵעִילָא וּמְכַל

שֶׁל חֲדוּהָ יֵצֵא יְסוּד הָעוֹלָמִים וְנִקְרָא מוֹסֵף. מִכָּאן יֵצֵאוּ כָּל הַצְּבָאוֹת לְמִטָּה וְרוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת בְּסוּד יְהו"ה צְבָאוֹ"ת, אֶל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת.

לַיְיָ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ מִצַּד שֶׁל הַשָּׁמַיִם מֵאֹתוֹ חֶשֶׁף. וּבְגִלְלַת שְׂתָאוֹת אוֹתוֹ הַחֶשֶׁף לְהַתְּפִלֵּל בְּיָמִין וּנְחַלֵּשׁ כְּחוֹ, הַתְּפִשֵׁט מִמֶּנּוּ הַלַּיְלָה הַזֶּה. כְּשִׁמְתַחִיל לְהַתְּפִשֵׁט הַלַּיְלָה הַזֶּה כְּשֶׁעֲדִין לֹא הִסְתִּיִם, אוֹתוֹ חֶשֶׁף נִכְנָס וְנִכְלָל בְּיָמִין, וְהַיָּמִין אוֹחֵז אוֹתוֹ וְנִשְׁאֵר בְּחֶסֶד הַלַּיְלָה הַזֶּה. וְכִמוֹ שְׂתָאוֹת הַחֶשֶׁף לְהַכְּלִיל בְּאוֹר, כִּי הַלַּיְלָה תִּאָּחֵז לְהַכְּלִיל בְּיוֹם. הַחֶשֶׁף גּוֹרֵעַ אוֹרוֹ, וְלִכֵּן הוֹצִיא וְרָגַהּ בְּחֶסֶד וְלֹא בְּאוֹר. הַחֶשֶׁף לֹא מְאִיר, אֲלֹא כְּשֶׁנִּכְלָל בְּאוֹר. לַיְלָה שִׁיּוּצָא מִמֶּנּוּ לֹא מְאִיר אֲלֹא כְּאִשֶׁר נִכְלָל בְּיוֹם. חֶסֶד הַלַּיְלָה לֹא מְשַׁתְּלֵם אֲלֹא בְּמוֹסֵף. מֵה שְׁנוֹסֵף כָּאֵן - נִגְרַע כָּאֵן.

בְּמוֹסֵף הֵיךְ בּוֹ סוּד שֶׁל הַנְּקֻדָּה הָעֲלִיּוֹנָה וְסוּד שֶׁל עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי בְּכָל הַצְּדָדִים, וְלִכֵּן נוֹסְפוֹ בּוֹ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. בְּלַיְלָה נִגְרָעִים מִמֶּנּוּ שְׁנֵי אֲלֵה, וְאֵז קָרָא כְּתוּב וַיִּקְרָא, וְנִגְרַע מִמֶּנּוּ וַי"ו, וְכְתוּב קָרָא לַיְלָה. כָּאֵן סוּד שֶׁל שְׁבָעִים וּשְׁתֵּים אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁל כְּתוּב עֲלִיּוֹן.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'. כָּאֵן בְּפֶרֶט הַסוּד לְהַפְרִיד בֵּין מַיִם עֲלִיּוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים בְּסוּד הַשָּׁמַיִם. [נ"א] (וְכִרְאָה) כָּאֵן מַחְלֶקֶת בְּסוּד הַשָּׁמַיִם.

שְׂעָד כָּאֵן סוּד הַיָּמִין הוּא, וְכָאֵן הוּא סוּד הַשָּׁמַיִם, וְלִכֵּן הִרְבּוּ מַחְלֶקֶת [נ"ב] בְּגִלְלַת זֶה לַיָּמִין. הַיָּמִין הוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, וְלִכֵּן בְּיָמִין כְּתוּב הַכֹּל, שְׁהָרִי בּוֹ תְלוּיָהּ כָּל

בְּגִין דָּא לַיְמִינָא. יְמִינָא

סְטָרִין בְּחֲדוּהָ דְכָלָא בִּיה. וּמַהֲהוּא תּוֹסֶפֶת דְּחֲדוּהָ נְפִיק יְסוּדָא דְעֵלְמִין וְאַקְרִי מוֹסֵף. מַהֲכָא נְפִיקִין כָּל חַיִּילִין לְתַתָּא וְרוּחִין וְנִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין בְּרִזָּא יְהו"ה צְבָאוֹ"ת, אֶל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת.

לַיְיָ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, מִסְטָרָא דְשָׁמַיִלָא מַהֲהוּא חֶשֶׁף. וּבְגִין דְּהוּא חֶשֶׁף תִּיאוּבְתִיָּה לְאַתְּפִלְלָא בְּיָמִינָא וְחֶלֶשׁ תּוֹקְפִיָּה, אֲתַפְּשֵׁט מִנִּיהָ הָאֵי לַיְלָה. כִּד שְׂאֲרֵי לְהַתְּפִשֵׁט הָאֵי לַיְלָה עַד לֹא אִסְתַּיִים, הֵהוּא חֶשֶׁף עָאֵל וְאַתְּפִלְלִיל בְּיָמִינָא וְיָמִינָא אֶחִיד לִיה, וְאַשְׁתָּאֵר בְּגִרְעוֹ הָאֵי לַיְלָה. וְכִמָּה דְחֶשֶׁף תִּיאוּבְתִיָּה לְאַתְּפִלְלָא בְּאוֹר הָכֵי לַיְלָה תִּיאוּבְתִיָּה לְאַתְּפִלְלָא בְּיוֹם. חֶשֶׁף גְּרַע נְהוּרִיָּה, וּבְגִין כִּי אִפִּיק דְרָגָא בְּגִרְעוֹ וְלֹא בְנְהִירוֹ. חֶשֶׁף לֹא נְהִיר אֲלֹא כִּד אֲתְפִלְלִיל בְּאוֹר. לַיְלָה דְנִפְק מִנִּיהָ לֹא נְהִיר אֲלֹא כִּד אֲתְפִלְלִיל בְּיוֹם. גְּרִיעוֹ דְלַיְלָה לֹא אֲשַׁתְּלִים אֲלֹא בְּמוֹסֵף. מַה דְאַתּוֹסֵף הָכָא גְרַע הָכָא.

בְּמוֹסֵף הָוָה בִּיה רִזָּא דְנִקְוָדָה עֲלָאָה וְרִזָּא דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיָּתָא בְּכָל סְטָרִין, וּבְגִין כִּי אֲתוֹסֵף בִּיה תְּרִין אֲתוּוֹן. בְּלַיְלָא גְרִיעוֹ בִּיה אֵלִין תְּרִין. כִּדִּין קָרָא כְּתוּב וַיִּקְרָא וְנִגְרַע מִנִּיהָ וַי"ו וְכְתוּב קָרָא לַיְלָה. הָכָא רִזָּא דְשָׁמַיִם דְשְׁבָעִין וְתְרִין אֲתוּוֹן גְּלִיפָא דְכְתָרָא עֲלָאָה:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו', הָכָא בְּפֶרֶט רִזָּא לְאַפְרָשָׁא (נ"א) מִיָּין עֲלָאִין לְתַתָּאִי (לְתַתָּאִין) בְּרִזָּא דְשָׁמַיִלָא. (נ"א) (וְאַתְּבִיר) הָכָא מַחְלֻקָתָא בְּרִזָּא דְשָׁמַיִלָא. דְעַד הָכָא רִזָּא דְיָמִינָא הוּא, וְהָכָא הוּא רִזָּא דְשָׁמַיִלָא, וּבְגִין כִּי אִסְגִּיאוֹ מַחְלֻקָתָא (נ"א) בְּיָין דָּא לַיְמִינָא.

איהו שלימא דכלא, ובגין פך בימינא כתיב פלא דהא ביה תלייא כל שלימו. פד אתער שמאלא אתער מחלוקת. ובההוא מחלוקת אתתקף אשא דרוגזא ונפיק מניה מההוא מחלוקת גיהנם. וגיהנם בשמאלא אתער ואתדבק.

חכמתא דמשה בהא אסתפל ובעובדא דבראשית אשגח. בעובדא דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא, ובההוא מחלוקת דאתער ביה שמאלא נפק ביה גיהנם ואתדבק ביה. עמודא דאמצעיתא דאיהו יום תליתאי עאל בינייהו ואפריש מחלוקת ואספם לתרין סטרין. וגיהנם נחית לתתא. ושמאלא אתפליל בימינא והוה שלמא בכלא.

בגוונא דא מחלוקת קרח באהרן שמאלא בימינא. אסתפל משה בעובדא דבראשית. אמר לי אתחזי לאפרשא מחלוקת בין ימינא לשמאלא. אשתדל לאספמא בינייהו. ולא בעי שמאלא ואתקף קרח בתוקפיה. אמר ודאי גיהנם בתוקפא דמחלוקת שמאלא אצטריך לאתדבקא (כ"א לעילא ולא תפללא בימינא) הוא לא בעי לאתדבקא לעילא ולא תפללא בימינא, ודאי יחות לתתא בתוקפא דרוגזא דיליה.

וער דא לא בעי קרח לאספמא האי מחלוקת בידיא דמשה בגין דלא הוה לשם שמים ולא חייש ליקרא דלעילא ואפחיש עובדא דבראשית. פיון דחמא משה דהוה מפחיש עובדא דבראשית ואתדחא איהו לבר, פדין ויחר למשה מאד.

השלמות. כשמעורר שמאל, מתעוררת מחלקת, ובאותה מחלקת מתחזקת אש הרגז, ויוצא ממנה מאותה מחלקת גיהנם. וגיהנם מתעורר בשמאל ונדבק. חכמתו של משה, בזה הסתפל ובמעשה בראשית השגיח התבונן. במעשה בראשית היתה מחלקת שמאל עם ימין, ובאותה מחלקת שהתעורר בו השמאל, יצא בו גיהנם ונדבק בו. העמוד האמצעי שהוא יום שלישי, נכנס ביניהם והפריד המחלקת והספם לשני צדדים. וגיהנם ירד למטה. ושמאל נכלל בימין, והיה שלום בכל.

כמו זה מחלקת קרח באהרן, שמאל בימין. הסתפל משה במעשה בראשית. אמר לי, ראוי להפריד מחלקת בין ימין ושמאל. השתדל להספם ביניהם. ולא רצה השמאל, והתחזק קרח בחזקו. אמר, ודאי גיהנם בפת של המחלקת שמאל צריך להתדבק [למעלה ולהכלל בימין] הוא לא רצה להתדבק למעלה ולהכלל בימין, ודאי ירד למטה בכח הרגז שלו. וער זה לא רצה קרח להספם מחלקת זו ביד משה, בגלל שלא היה לשם שמים, ולא חשש לכבוד שלמעלה והכחיש מעשה בראשית. פיון שראה משה שהכחיש מעשה בראשית ונדחה הוא החוצה, אז ויחר למשה מאד. ויחר למשה - על שהכחישו אותו שלא הספם לאותה מחלקת. מאד - על שהכחישו מעשה בראשית. ובכל הכחיש קרח - במעלה ובמטה, שכתוב (במדבר כו) בהצותם

למשה על דאפחישו ליה דלא אספם ההוא מחלוקת. מאד על דאפחישו עובדא דבראשית. ובכלא אפחיש (דף י"ב ע"ב) קרח בעילא